

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

23 maart 2004

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, HUISVESTING EN STEDELIJK BELEID

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over taaldiscriminatie in personeelsadvertenties van Vlaamse firma's en organisaties

Vraag om uitleg van mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de uitvoering van het zogenaamde belfortprincipe

Vraag om uitleg van de heer Ludwig Caluwé tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het niet in aanmerking komen van het Museum aan de Stroom te Antwerpen voor subsidiëring uit het Stadsvernieuwingsfonds

Vraag om uitleg van de heer Johan Van Brusselen tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de stedelijke vzw's van de stad Antwerpen, de controle hierop en de toekomst ervan

Vraag om uitleg van de heer Johan Van Brusselen tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de goedkeuring van de jaarrekening 2001 van de stad Antwerpen door de gouverneur ondanks het negatieve advies van de bevoegde minister

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het statuut van het personeel van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid

Dinsdag 23 maart 2004

VOORZITTER : De heer Jan Penris

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 13.38 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over taaldiscriminatie in personeelsadvertenties van Vlaamse firma's en organisaties

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Roegiers tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over taaldiscriminatie in personeelsadvertenties van Vlaamse firma's en organisaties.

De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de kennis van vreemde talen is een troef en behoort daarom terecht tot de gangbare aanwervingscriteria in Vlaanderen. De jongste tijd duikt er echter regelmatig een nieuwe, minder evidente wervingsvoorwaarde op. Een toenemend aantal Vlamingen wordt immers geconfronteerd met de vereiste 'English native speaker' te zijn of het Engels als 'mother tongue' te hebben. Het gaat hier niet om vacatures waarin van de kandidaten een uitstekende of zeer goede kennis van het Engels wordt gevraagd, het Engels moet hun moedertaal zijn. Deze aanwervingsvoorwaarde is terug te brengen tot afkomst en is daardoor gebaseerd op uitsluiting en dus in strijd met het democratisch beginsel van non-discriminatie.

De Europese Commissie bevestigt deze stelling en erkent dat de voorwaarde 'moedertaalspreker' in personeelsadvertenties – ik citeer – 'niet aanvaardbaar is uit hoofde van de communautaire regels in-

zake het vrij verkeer van werknemers, aangezien deze onwettig discriminatoir is ; daarom meent de Commissie dat het gebruik van deze term in personeelsadvertenties door het Gemeenschapsrecht verboden is'.

In ons land worden jaarlijks honderden werkaanbiedingen voor 'English native speaker' of sollicitanten met 'English mother tongue' gepubliceerd. Het gaat bovendien meestal niet eens over vacatures voor specifiek taalgebonden betrekkingen zoals vertaler Engels, leraar Engels, enzovoort. Het betreft integendeel steeds vaker functies bij Vlaamse en Belgische organisaties en vennootschappen die in theorie evengoed zouden moeten openstaan voor niet-Engelstaligen.

Mijnheer de minister, deelt u mijn mening dat jobadvertenties in Vlaanderen die de criteria 'English mother tongue' of 'English native speaker' hantieren, eigenlijk een onwettelijke discriminatie inhouden ? Zo ja, bent u dan van plan om concrete maatregelen te nemen om deze discriminerende aanwervingspolitiek van bepaalde firma's en organisaties een halt toe te roepen en aldus taalneutraliteit te maken ?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Ondernemingen zijn vrij om bepaalde vereisten op te leggen aan hun toekomstige medewerkers bij het invullen van openstaande vacatures. De grondige kennis van een of meer vreemde talen is in een sterk gemonialiseerde economie haast onontbeerlijk. Wanneer ondernemingen echter gewag maken van een vereiste waaraan men enkel kan voldoen op grond van afkomst of geboorte, dan is dat een discriminatoire vereiste die indruist tegen het gelijkheidsbeginsel. Dat is verboden.

Van Grembergen

Mijnheer Roegiers, ik deel dus uw mening dat job-advertenties die de criteria 'native speaker' of 'mother tongue' hanteren, een onwettige discriminatie inhouden.

Ik heb de 'verengelsing' van het bedrijfsleven in Vlaanderen altijd al met zekere scepsis benaderd. Meer dan 10 jaar geleden was ik medeondertekenaar van een voorstel van decreet dat buitenlandse en Vlaamse ondernemingen verbod om in Vlaanderen personeelsadvertenties in aan andere taal dan het Nederlands te publiceren. Dit voorstel werd aangenomen door het Vlaams Parlement maar achteraf vernietigd door het Arbitragehof.

Wat uw vraag betreft, liggen de zaken enigszins anders. Zowel op Vlaams als op federaal niveau bestaan de wettelijke middelen om discriminatoire aanwervingsvoorwaarden te bestrijden en te sanctioneren. Binnen de grenzen van de Vlaamse bevoegdheid inzake het tewerkstellingsbeleid bepaalt het decreet van 8 mei 2002 houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt dat het Vlaams werkgelegenheidsbeleid moet worden georganiseerd volgens de principes van de evenredige participatie en de gelijke behandeling. Artikel 5, paragraaf 2, punt 6 van dit decreet stelt uitdrukkelijk dat het daarbij verboden is de toegang tot het arbeidsproces te belemmeren om redenen die rechtstreeks of onrechtstreeks steunen op afstamming, nationale of etnische afkomst. Het decreet bevat ook bepalingen die het toezicht op de naleving van dit decreet garanderen en voorziet in sancties bij een overtreding.

De federale overheid blijft daarnaast bevoegd voor het arbeidsrecht. In de antidiscriminatiewet van 25 februari 2003 stelt artikel 2, paragraaf 4 dat elke vorm van directe of indirecte discriminatie verboden is bij de voorwaarden voor toegang tot arbeid in loondienst, tot onbetaalde arbeid of als zelfstandige, met inbegrip van de selectie- en aanstellingscriteria, ongeacht de tak van activiteit en op alle niveaus van de beroepshiërarchie, met inbegrip van de bevorderingskansen alsook de werkgelegenheid en arbeidsvoorwaarden, met inbegrip van ontslag en bezoldiging, zowel in de privé-sector als in de overheidssector.

Volgens artikel 1 van de wet is er sprake van directe discriminatie indien een verschil in behandeling dat niet objectief en redelijkerwijze wordt gerechtvaardigd, rechtstreeks gebaseerd is op onder andere afkomst, nationale of etnische afstamming, geboorte of fortuin.

Er is sprake van indirecte discriminatie wanneer een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze als dusdanig een schadelijke weerslag heeft, tenzij die bepaling, maatstaf of handelwijze objectief en redelijkerwijze wordt gerechtvaardigd. De beoordeling of er al dan niet sprake is van een redelijke en objectieve verantwoording zal, blijkens de parlementaire voorbereiding, moeten worden gemaakt in overeenstemming met de criteria die door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en door het Arbitragehof werden ontwikkeld bij de beoordeling of er al dan niet sprake is van een schending van het gelijkheidsbeginsel.

De wet van 25 februari 2003 bevat zowel strafsancities als burgerrechtelijke sancties om het discriminatieverbod te kunnen afdwingen. Bovendien worden de sociale inspecteurs gemachtigd om inbreuken op de antidiscriminatiewet op te sporen en te verbaliseren. Er zijn dus – alleszins, mochten ze beter worden gebruikt en meer bekend zijn – voldoende wettelijke instrumenten beschikbaar die burgers en verenigingen in staat moeten stellen om ondernemingen die wat dit betreft het gelijkheidsbeginsel overtreden, te wijzen op hun verplichtingen en zo nodig te laten bestraffen.

De voorzitter : De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw zeer duidelijke antwoord. U verwees naar een aantal bepalingen. Graag had ik deze verwijzingen gekregen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de uitvoering van het zogenaamde belfortprincipe

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw De Maght tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de uitvoering van het zogenaamde belfortprincipe.

Mevrouw De Maght heeft het woord.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, en-

De Maght-Aelbrecht

kele jaren geleden werd een juridische aanzet gegeven om het zogenaamde 'belfortprincipe' te regelen, waardoor hogere overheden bij het nemen van beslissingen van tevoren de financiële en andere gevolgen voor het lokaal niveau zouden kennen. Bij koninklijk besluit van 28 februari 2002 werd het koninklijk besluit van 1989 over de Hoge Raad voor Financiën gewijzigd. In het verslag aan de koning bij dit KB staat dat in de oprichting werd voorzien van een vierde permanente afdeling genaamd 'controle op de overdracht van federaal geïnde fiscale ontvangsten'. Die nieuwe afdeling kreeg als taak jaarlijks advies uit te brengen over de toepassing van de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake de overdracht van federaal geïnde fiscale ontvangsten aan de lokale besturen. Dan heb ik het voornamelijk over de opcentiemen, de personenbelasting en dergelijke.

De overwegingen laten weinig aan duidelijkheid te wensen over : er werd een grote achterstand vastgesteld in de doorstorting van de fiscale ontvangsten voor de gemeenten ; de gemeenten worden met nieuwe financiële uitdagingen geconfronteerd en er moet duidelijkheid komen over de wijze waarop de federaal geïnde fiscale ontvangsten aan de gemeenten worden doorgestort. Zeker deze problematiek is meer dan eens in het nieuws gekomen, bijvoorbeeld naar aanleiding van de zaak-Roux. In die zaak zijn immers een aantal gerechtelijke beslissingen genomen.

In deze nieuwe afdeling zouden ook vertegenwoordigers van de gemeenschappen en de gewesten zeten. Ik citeer : 'Teneinde de lokale besturen bij de controle van de werkzaamheden van de afdeling te betrekken, zal de minister van Financiën de gewesten uitnodigen elk twee deskundigen aan te duiden, die de leden van de afdeling bij de uitvoering van hun taak kunnen bijstaan.' Voor de Vlaamse gemeenten gaat het over de aanvullende personenbelasting en de opdecim op de verkeersbelasting. Onlangs meldde de VVSG dat de afdeling nog steeds niet operationeel was, ondanks het dringende karakter. Bij de wijziging van het KB werd nochtans gesteld dat dit dringend was. De reden zou zijn dat de gewesten nog geen afgevaardigden en experts hebben aangesteld.

Naast dit probleem wil ik even verder ingaan op het belfortprincipe. De Vlaamse regering beschouwt de gemeenten als partners, wat ik ten zeerste waardeer. Daarbij komt nog eens het kerntakendebat, waarin werd gesteld dat de drie niveaus, met name de gemeenten, het intermediaire niveau,

de provincies, en het Vlaams bestuursniveau, een andere taakverdeling zullen krijgen. Indien er opdrachten zijn die Vlaanderen uitbesteedt aan een lager niveau, dan zou dit niveau daarvoor dan vergoed moeten worden. Ook al is die taakomschrijving er nog niet, het is goed dat die oefening zo snel mogelijk wordt gemaakt. Dat vergroot de efficiëntie van besturen en geeft gemeenten de autonomie die hun toekomt, maar ook de verantwoordelijkheid. U kent mijn standpunt terzake.

Ook worden zo vele overbodige discussies tussen de verschillende niveaus vermeden. Op dit ogenblik worden immers tal van beslissingen als nadelig voor de gemeenten uitgelegd, zonder dat correcte cijfers die argumenten ondersteunen. Ik heb liever dat men de zaken zegt zoals ze zijn. Ook in de gemeenten moet men er niet altijd van uitgaan dat iets nadelig is, zelfs al kan men dat niet goed bewijzen. Daarom is duidelijkheid van groot belang. In plaats van naar een partnerschap te evolueren, creëert men zo opnieuw wat argwaan en wat vijandschap. Ik denk dat een eigen belfortprincipe veel problemen kan vermijden.

Mijnheer de minister, ik heb de volgende vragen. Heeft de Vlaamse regering van de federale minister van Financiën de uitnodiging gekregen om deskundigen aan te duiden ? Zo ja, wanneer en om wie gaat het ? Overweegt u ook in de schoot van de Vlaamse administratie een soort belfortobservatorium op te richten dat de gevolgen van Vlaamse beslissingen op de lokale financiën zou berekenen en volgen ? Als we partners zijn, dan moeten we elkaar immers helpen. Misschien is dit probleem al opgelost. Dat is dan des te beter. Ik dank u alvast voor uw aandacht voor mijn vraag.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in de Vlaamse regeringsverklaring engageert de Vlaamse regering zich tot het systematisch meten van de effecten van haar beslissingen op de financiën van de lokale besturen. Voormalig minister Stevaert lanceerde een voorstel om een zogenaamd belfortobservatorium op te richten in de schoot van de federale Hoge Raad voor Financiën. Dat observatorium zou de financieringsbehoeften van de gemeenten en provincies inschatten en moet de weerslag van de beslissingen van de hogere overheden, namelijk de Europese overheid, de federale regering, de gewesten en gemeenschappen, op de lagere overheden nagaan. Het observatorium zou ook de wisselwerking moeten onderzoeken tussen de fede-

Van den Eynde

rale en Vlaamse belastingmaatregelen enerzijds en gemeente- en provinciebelastingen anderzijds.

De Hoge Raad stelt vast dat de problematiek van de financiën van de gemeenten en provincies herhaaldelijk heeft geleid tot debat. Dat had enerzijds betrekking op specifieke dossiers, zoals de politie-hervorming, de liberalisering van de energiesector, het ontwerp intergemeentelijke samenwerking, de hervorming van het lokaal cultuurbeleid en andere. Het heeft anderzijds ook betrekking op beleidslijnen inzake de algemene financieringsbehoeften en de rol van fondsen en van de eigen fiscaliteit van gemeenten en provincies. De Hoge Raad voor het Binnenlands Bestuur meent dat sedert de start van deze Vlaamse regering nog maar weinig werk is gemaakt van de beloofde systematische screening van effecten van de beslissingen op de financiën van gemeenten en provincies in de fase van de beleidsvoorbereiding.

De Hoge Raad stelt eveneens vast dat het debat over de effecten de laatste maanden heeft geleid tot een klimaatsverandering in de verhouding tussen de Vlaamse regering en de lokale besturen. Bij gebrek aan een systematische en objectieve afweging, vervalt het debat in een ongemakkelijke mengeling van de verdediging van het eigen standpunt en het schermen met cijfers die dan vooral dienen ter versterking van de eigen argumenten. Volgens de Hoge Raad legt deze toch een hypotheek op de inspanningen om tot meer objectieve relaties te komen in de geest van het pact en de convenants.

De Hoge Raad heeft een nota aan de Vlaamse regering voorgesteld waarin wordt gevraagd om een werkgroep op te richten met de betrokken partijen om een voorstel uit te werken om de effectmeting vorm te geven. De Hoge Raad wil, indien gewenst, als neutraal overlegplatform functioneren en het door de werkgroep uitgewerkte voorstel bij wijze van advies aan de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement overmaken.

Mevrouw De Maght, ik heb op 28 juni 2001 de vraag gesteld of er een belfortobservatorium zou komen of niet. Voormalig minister-president Dewael heeft hierop nogal ontwijkend geantwoord. Hij meende dat er nog studiewerk moest worden verricht over een aantal fondsen, er aandacht moest worden besteed aan de centrumsteden en nog een aantal andere zaken. Mevrouw De Maght, ik ben verheugd dat u vandaag deze vraag over het belfortobservatorium stelt, want deze zaak leeft bij vele gemeenten.

Mijnheer de minister, wat is de stand van zaken in een aantal studies waar de voormalige minister-president naar heeft verwezen? Er blijkt nu enig initiatief te komen van de federale overheid met betrekking tot een nieuw KB. Kunt u me hieromtrent de stand van zaken geven? Bent u bereid een belfortobservatorium op te richten dat een opvolging zou kunnen geven aan de regeringsverklaring?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik ben het er volledig mee eens dat het meer dan wenselijk is dat tijdens de beleidsvoorbereiding systematisch en objectief wordt nagegaan in welke mate beslissingen van hogere overheden een weerslag zullen hebben op het beleid van de gemeenten en op hun financiële situatie. Elke overheid moet dat evenwel doen voor haar eigen beslissingen en binnen haar eigen bevoegdheden en mogelijkheden : de federale overheid moet de gevolgen nagaan van de op federaal niveau genomen beleidsmaatregelen ; de Vlaamse overheid moet dat voor haar eigen beslissingen doen.

De oprichting van een zogenaamd belfortobservatorium en de operationalisering van de afdeling 'controle op de overdracht van federaal geïnde fiscale ontvangsten' binnen de Hoge Raad voor Financiën behoren tot de federale bevoegdheden. Waarom de voornoemde afdeling, die bij koninklijk besluit van 28 februari 2002 binnen de Hoge Raad voor Financiën werd opgericht, nog niet functioneert, is mij niet bekend en is me een raadsel.

Tot vandaag hebben noch ik, noch minister Van Mechelen, bevoegd voor Financiën, noch onze administraties vanuit de federale overheid een verzoek gekregen om mee te werken aan de uitwerking van die federaal genomen beslissing. Het spreekt vanzelf dat, mochten wij daarover worden aangesproken door onze federale collega's, we bereid zijn onze volle medewerking te verlenen aan dat initiatief.

Wel heeft de federale overheid zich intussen bij minister Van Mechelen uitvoerig laten informeren over de wijze waarop het Vlaams Gewest de opcentiemen op de onroerende voorheffing doorstort aan de lokale besturen, sinds het Vlaams Parlement hierover midden 2001, op voorstel van de Vlaamse regering, een beslissing nam.

Van Grembergen

De Vlaamse regering engageerde zich in de regeringsverklaring en het bestuursakkoord tussen het Vlaams, provinciaal en lokaal bestuursniveau van 25 april 2003, tot het systematisch en structureel meten van de effecten van haar beslissingen op de financiën van de lokale besturen, de zogenaamde lokale-effectrapportering. Bij omzendbrief van 18 mei 2001 werd een methodiek vastgelegd om die financiële weerslag in kaart te brengen. Conform die omzendbrief moet elke nota aan de Vlaamse regering de paragraaf met betrekking tot de financiële weerslag op de lokale besturen bevatten. De omzendbrief is een verbijzondering van artikel 7, paragraaf 2, punt 1 van het huishoudelijk reglement van de Vlaamse regering. Dat reglement bepaalt dat een nota aan de Vlaamse regering slechts ontvankelijk is indien de berekening van de eventuele weerslag van het voorstel van beslissing op de financiën van de lokale besturen wordt vermeld.

Uit een evaluatie door de Inspectie van Financiën over de toepassing van de omzendbrief van 18 mei 2001 bleek onder meer dat de omzendbrief bij de Vlaamse administratie kwantitatief goed wordt opgevolgd maar dat de kwaliteit waarmee de financiële inschatting wordt gemaakt voor verbetering vatbaar is.

Het operationaliseren van de effectmeting is evenwel niet zo gemakkelijk. Dat is een factor waaraan in het debat vaak wordt voorbijgegaan. De Inspectie geeft terecht aan dat de verschillende actoren de invloed van voorgestelde beslissingen mee kunnen inschatten. Ik heb het dan over de verticale beleidsdomeinen, de functioneel bevoegde minister, de administratie Binnenlandse Aangelegenheden, de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden en de kenniscel Reguleringsmanagement.

De Vlaamse regering gaat momenteel na hoe het proces om tot een effectieve lokale effectmeting te komen, zo goed mogelijk kan worden verbeterd, zonder dat dit leidt tot vertraging in de besluitvorming. Ook dat is een vanzelfsprekende zorg voor de Vlaamse regering. In uitvoering van het bestuursakkoord van 25 april 2003 stelt de Vlaamse regering zich in elk geval tot doel ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de lokale-effectrapportering verbetert en de omzendbrief ter zake aan te passen.

Dit is een beleidsvisie en een gevoeligheid die in het Vlaams Parlement voldoende bekend is maar die totaal ontbreekt op het federale niveau.

De voorzitter : Mevrouw De Maght heeft het woord.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Ik sluit me volledig aan bij uw laatste vaststelling.

Belangrijk voor mij is echter uw eerste antwoord waarin u zegt dat u nog geen vraag hebt ontvangen. Ooit kreeg ik van hogerhand de opmerking dat ik als volwassene geacht word alle wetten en KB's te kennen. Ik veronderstel echter dat de diensten op zijn minst op de hoogte zijn van het bestaan van een KB dat ter zake is getroffen. In zulke belangrijke zaken lijkt het me dan ook aangewezen om zelf het initiatief te nemen. Ik zou niet wachten op een uitnodiging van de federale minister van Financiën. Ik ben ervan overtuigd, mijnheer de minister, dat u dat ook effectief zult doen.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Dat ben ik inderdaad van plan.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Ludwig Caluwé tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het niet in aanmerking komen van het Museum aan de Stroom te Antwerpen voor subsidiëring uit het Stadsvernieuwingsfonds

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Caluwé tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het niet in aanmerking komen van het Museum aan de Stroom te Antwerpen voor subsidiëring uit het Stadsvernieuwingsfonds.

De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, vorige zaterdag werd in Antwerpen het FotoMuseum geopend. Dat museum bevindt zich aan de rand van het MuHKA. Het MuHKA was mee de aanleiding van de heropleving van de buurt van het Zuid. Deze oorspronkelijk achtergestelde en verloederde

Caluwé

buurt is de laatste 10 à 15 jaar uitgegroeid tot een trendy buurt.

Antwerpen wil al heel lang van 't Eilandje een gelijkaardige buurt maken. Het geplande Museum aan de Stroom is daar een essentieel onderdeel van. Het is de bedoeling dat ook 't Eilandje een heropleving kent en uitgroeit tot een trendy buurt. De laatste maanden en weken rezen er twijfels of Antwerpen zelf en het stadscollege nog wel vasthielden aan de realisatie van het MAS. Na het formuleren van mijn vraag heeft het zogenaamde kerncollege van Antwerpen bevestigd vast te houden aan dit project. Daarbij wordt gerekend op een belangrijke financiering van de Vlaamse Gemeenschap. 21 miljoen euro zou rechtstreeks afkomstig zijn van de Vlaamse overheid, 3 miljoen zou afkomstig zijn van het Stadsvernieuwingsfonds.

Om kredieten te krijgen uit het Stadsvernieuwingsfonds is er iets meer dan een jaar geleden een aanvraag ingediend die tot onze grote verbazing werd afgewezen. Naar verluidt, moet er een privé-inbreng zijn. De inbreng van het Havenbedrijf werd echter niet beschouwd als de inbreng van een privé-partner. Via de pers hebben we nochtans vernomen dat een gelijkaardig project in Hasselt – meer bepaald de heraanleg van het stationsplein – dat werd medegefinancierd door Eurostation, de dochtermaatschappij van de NMBS, wel is goedgekeurd door de Vlaamse regering. Men kan moeilijk zeggen dat de NMBS meer privaatrechtelijk is dan het Havenbedrijf. Zowel bij de NMBS als bij het Havenbedrijf betalen de gebruikers, respectievelijk de treinreizigers en de havengebruikers. Ik begrijp dan ook niet waarom het project in Hasselt wel werd goedgekeurd en waarom dat in Antwerpen niet kon. Ik hoop dat dit in de toekomst kan worden rechtgetrokken.

De voorzitter : De heer Logist heeft het woord.

De heer Marcel Logist : In deze commissie is al heel wat gediscussieerd over het Stadsvernieuwingsfonds. Voor zover ik weet, hebben Antwerpen en Gent twee projecten ingediend in het kader van het Stadsvernieuwingsfonds. Heel wat steden waren er niet van op de hoogte dat er per stad twee projecten konden worden ingediend. Mijn – provinciale – stad heeft ook deze keer geen subsidies ontvangen. Hopelijk is dat de volgende keer wel het geval. Als ik dan de vraag van de heer Caluwé hoor, dan vraag ik me af waarmee we hier bezig zijn.

De voorzitter : Mevrouw De Maght heeft het woord.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : Hoe meer er in onze Vlaamse steden wordt gerenoveerd, hoe beter. Er moeten echter keuzes worden gemaakt. De stad Antwerpen, die inderdaad grote verplichtingen heeft, is net als Gent al zo vaak voorgegaan op andere steden. Ze moet dan ook kunnen aanvaarden dat sommige projecten niet worden goedgekeurd, zeker als twee andere projecten sowieso worden aangenomen. Ik sluit me ter zake aan bij de heer Logist.

De voorzitter : Ik treed de heer Caluwé bij. Niet alleen het ondemocratische kerncollege heeft ter zake een consensus bereikt, de hele Antwerpse gemeenteraad heeft zich achter het MAS-project geschaard. Mijnheer Caluwé, uw fractie was daar niet maar u hebt uw standpunt in dezen nu wel duidelijk gemaakt.

De Antwerpenaar staat achter het MAS-project, niet omdat het de buurt daar zou doen heropleven. Ook het Zuid heeft zichzelf opgetrokken. De komst van het MuHKA is niet de reden waarom de buurt er hip is geworden. Privé-investeerders die in die buurt geloofden, hebben erin geïnvesteerd en dat is de reden voor de heropleving. Hetzelfde gebeurt nu met 't Eilandje. 't Eilandje is in volle ontwikkeling, niet omdat het MAS daar is gevestigd maar omdat er mensen zijn die daar toekomstperspectieven in zien.

Mijnheer Caluwé, een van uw argumenten ter verdediging van het MAS is dat de museologische reserve van Antwerpen momenteel in gevaar is en door het MAS kan worden gered. Dat is echter niet het geval. De museologische reserve van Antwerpen is zo groot dat zelfs het MAS die niet veilig kan stellen. Mijnheer de minister, de schepen van Cultuur van Antwerpen – een CD&V'er – wil u ertoe aanzetten om een diepgaand gesprek te voeren over de museologische reserve in Vlaanderen in het algemeen.

Wat de inbreng van het Havenbedrijf betreft, doet zich een juridisch probleem voor. De commissaris van het Havenbedrijf zal dat volmondig toegeven. Het Havenbedrijf, een instituut sui generis, geeft hier om niet gronden weg terwijl het met een aanzienlijke pensioenschuldenlast wordt geconfronteerd. Het is dan ook niet vanzelfsprekend dat dit gebeurt.

Hoewel heel Antwerpen achter het MAS-project staat, moeten we toegeven dat de museologische

Voorzitter

reserve er niet volledig door gered kan worden en dat het Havenbedrijf van zijn kant een probleem heeft met het om niet geven van die gronden.

Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Een van de belangrijkste accenten binnen het Stadsvernieuwingsfonds is dat er hoe dan ook sprake moet zijn van een privé-partner. Opdat een project succes zou hebben, moet de privé-sector daarbij worden betrokken.

De projecten die worden gefinancierd door het Stadsvernieuwingsfonds, worden eerst beoordeeld door een jury. De kwaliteit van die jury wordt door niemand in vraag gesteld.

Aangezien grote steden als Gent en Antwerpen beschikken over heel wat kennis om met dergelijke projecten om te gaan, hebben we geoordeeld dat andere centrumsteden die ook problemen hebben in het kader van de stadsvernieuwing, moeten worden begeleid. We willen immers niet de indruk geven dat het Stadsvernieuwingsfonds een verkapt fonds is voor Antwerpen en Gent.

De projecten worden door de jury gecatalogiseerd en door de Vlaamse regering goedgekeurd. Ik geef daar dan uitvoering aan. Mijn collega's zullen nagaan of de verdeling geografisch klopt. Ik duid de mensen rond deze tafel hun reacties niet ten kwade.

Op 30 januari 2004 besliste de Vlaamse regering 7 stadsvernieuwingsprojecten te subsidiëren. De regering sprak zich toen niet uit over het voorstel van de jury om de stadsvernieuwingsprojecten van Hasselt – stationsomgeving – en Antwerpen – omgeving Museum aan de Stroom – niet te selecteren, maar wel door te verwijzen naar de tweede oproep inzake stadsvernieuwingsprojecten die op dit ogenblik loopt.

In haar advies stelt de jury dat ze de basiskwaliteiten van beide projecten blijft erkennen, maar de projecten in hun huidige vorm niet kan voordragen, aangezien aan de decretale minimumvoorwaarden van een privé-inbreng van 30 percent niet is voldaan.

In haar motivering stelde de jury met betrekking tot het dossier Hasselt dat door het uitblijven van beslissingen van de NMBS omtrent de Hasseltse stationsomgeving het project meerdere maanden

vertraging opliep. Daardoor raakte het project in tijdsnood en konden onder meer enkele belangrijke documenten pas op de valreep worden toegevoegd aan het dossier. Bij de uiteindelijke deliberatie van de jury op 19 december 2003 bevatte het dossier wel een ondertekende samenwerkingsovereenkomst tussen privé- en publieke partners, als ook een ondertekende overeenkomst met betrekking tot projectcoördinatie tussen de stad en de NV Stationsomgeving. Het dossier bevatte echter geen duidelijk investeringsengagement van de privé-partner Euro Immo Star. Het havenbedrijf is geen privé-partner. De beoordeling over wie een privé-partner is en wie niet, gebeurt niet met de natte vinger, maar op basis van rechtsregels.

Dit engagement van 12 miljoen euro was cruciaal om de vereiste 30 percent privé-inbreng in de PPS-constructie Hasselt te halen. De inbreng van een tweede privé-partner, Extensa, betreft 0,98 miljoen euro, dat is 2,6 percent op de totale kostprijs. Naar de mening van de jury voldeed het project op dat ogenblik niet aan de decretale minimumvoorwaarden, omdat er geen 100 percent zekerheid was over Euroinvest.

Per fax bezorgde de stad Hasselt de administratie en het kabinet op 3 februari 2004 een attest van Euro Immo Star waarin onder andere wordt gesteld : 'Euro Immo Star attesteert hierbij haar rechtstreekse en onrechtstreekse inbreng tot de realisatie van de vastgoedontwikkeling rondom het station van Hasselt, waaronder de parking, geschat op 12.000.000 euro.' Door dit schriftelijk engagement voldeed het project wel aan de vereiste 30 percent privé-inbreng. De Vlaamse regering oordeelde op 6 februari dan ook dat het project voor subsidiëring in aanmerking kwam.

Wat Antwerpen betreft stelde de jury : 'De PPS-constructie roept ernstige vragen op. Verschillende problemen die al bij de eerste fase ter sprake kwamen, werden opnieuw aan de orde gesteld. Het belangrijkste discussiepunt blijft het statuut van het Gemeentelijk Havenbedrijf, dat in het financieel overzicht als privé wordt beschouwd, maar juridisch een overheidsbedrijf is. Hetzelfde deed zich voor bij de luchthaven van Deurne, waarin ook het Havenbedrijf wil participeren. Zijn inbreng wordt echter niet beschouwd als privé-inbreng, maar als een inbreng van de overheid.

Het Eilandje en het MAS zijn uitstekende projecten. Ik ben verheugd met de beslissing van Antwerpen om het MAS op de sporen te zetten. Ik blijf daarvoor middelen plannen, ik por Antwerpen aan, maar ik kan niet om het probleem heen dat het

Van Grembergen

Havenbedrijf niet wordt beschouwd als een privé-partner. Daarom is Hasselt wel en Antwerpen niet in de eerste reeks stadsvernieuwingsprojecten goedgekeurd. We hebben gevraagd om dit probleem op te lossen. Aan alle andere vereisten is voldaan. Ik kan dat niet oplossen, Antwerpen moet dat doen.

De voorzitter : De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé : Ik wil repliceren op wat sommige collega's hebben gezegd over het aandeel dat Antwerpen uit het stadsvernieuwingsfonds haalt. Vermoedelijk is hierover al vaker gediscussieerd. Ik woon niet in Antwerpen, maar mijn hart is ermee verbonden. De stad Antwerpen zou evengoed kunnen worden verdeeld in 5 of 6 middelgrote steden. De 'stad Deurne' of de 'stad Borgerhout' zouden groter zijn dan andere Vlaamse middelgrote steden. Daarmee moeten we rekening houden.

Het juridisch statuut buiten beschouwing gelaten, zijn de NMBS en de haven evengoed publiek als privé, naargelang van hoe men het bekijkt.

Minister Paul Van Grembergen : Het gaat niet over de NMBS, maar over Eurostar. Dat is een onafhankelijke dochteronderneming.

De heer Ludwig Caluwé : Dat klopt, net zoals de haven een gemeentelijk havenbedrijf is en een dochter van de stad. Zijn we gebonden aan het juridisch statuut of speelt daar nog steeds een politieke afweging? Oorspronkelijk was Hasselt ook afgewezen, maar het werd blijkbaar terug opgevestigd. Mag ik veronderstellen dat daar enige tussenkomst mee is gemoeid, de burgemeester van Hasselt kennde?

Minister Paul Van Grembergen : Als dergelijke dossiers op tafel komen, is niemand ongevoelig voor wat met die middelen gebeurt. Dat heeft niets te maken met het engelachtige gedrag van de ene, en het diabolische gedrag van de andere. Ik zorg ervoor dat het objectief gebeurt op basis van door de jury gerangschikte dossiers.

Ik beslis niet of Eurostar een privé-firma is of niet. Het statuut zelf maakt dat uit. Het is een NV met privaatrechtelijk statuut. Het stadsvernieuwingsfondsdecreet spreekt zich daarover ook zo uit. Ik handel helemaal correct binnen de vastgestelde lijnen. De ruime interpretatie van de privé-sector geldt niet langer voor de tweede oproep, omdat we

nu de definitie van het PPS-decreet moeten toepassen.

De heer Ludwig Caluwé : Mijnheer de minister, u zegt dus dat de inbreng van het stadsvernieuwingsfonds voor het MAS een probleem blijft.

Minister Paul Van Grembergen : Het is een probleem en de stad weet het. We hebben daarover gesproken.

De heer Ludwig Caluwé : Ik betreur dat.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Van Brusselen tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de stedelijke vzw's van de stad Antwerpen, de controle hierop en de toekomst ervan

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Brusselen tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de stedelijke vzw's van de stad Antwerpen, de controle hierop en de toekomst ervan.

De heer Van Brusselen heeft het woord.

De heer Johan Van Brusselen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, bij de Visa-crisis van vorig jaar in Antwerpen ging de meeste aandacht uit naar de details van aankopen van luxegoederen. Minstens even belangrijk was dat aan het licht kwam dat de stedelijke VZW SOMA werd gebruikt door de leden van het schepencollege – die ook de raad van bestuur van de VZW vormen – om onder andere extra personeel aan te werven voor kabinetten, dure studies te laten uitvoeren, en aankopen te doen zoals airconditioning voor hun kabinet, zonder dat de gemeenteraad hierop enige controle kon uitoefenen en zonder dat de wet op de overheidsopdrachten werd nageleefd.

In de krant De Standaard werd dan ook terecht opgemerkt dat het systeem in Antwerpen, met een kluwen van naar schatting 65 stedelijke VZW's, uitnodigt tot misbruik. Volgens de krant werd het systeem bedacht om lastige pottenkijkers van de oppositie zo veel mogelijk te weren. Sindsdien werd

Van Brusselen

herhaaldelijk aangekondigd dat het kluwen van stedelijke VZW's zou worden geëvalueerd en dat sommige ervan zelfs zouden worden opgedoekt. In de praktijk wordt de vraag via de gemeenteraad naar een eenvoudige lijst van stedelijke VZW's niet beantwoord ; men weet in Antwerpen blijkbaar niet welke VZW's als stedelijk moeten worden beschouwd en welke niet.

Mijnheer de minister, welke definitie hanteert u voor een stedelijke VZW ? Onderschrijft u nog steeds de definitie van minister Kelchtermans in diens omzendbrief ? Welke Antwerpse VZW's beschouwt u als stedelijke VZW's ? Beschikt u over een lijst en kunt u mij die bezorgen ? Meent u dat stedelijke VZW's mogen worden gebruikt om kerntaken van de stad van algemeen belang uit te voeren, zoals het uitbaten van recyclageparken door VZW Recyclant, het beheren van musea door een VZW, het uitvoeren van veiligheids- en preventieprojecten op pleinen door VZW SOMA, en de talrijke sociale projecten van VZW CISO ?

Zo neen, welke wijzigingen in het VZW-kluwen verwacht u dan van het Antwerpse stadsbestuur ? Hebt u in deze kwestie bepaalde richtlijnen gegeven aan het stadsbestuur van Antwerpen ? Werden die uitgevoerd ? Zo neen, wanneer zal dit gebeuren ? Op welke manier houdt u vandaag toezicht op de wijze waarop de budgetten worden gebruikt door de stedelijke VZW's ? Wordt bijvoorbeeld op dit ogenblik overal de wetgeving inzake de overheidsopdrachten nageleefd ?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, ik vind dit een belangrijke vraag en zal trachten er zo volledig mogelijk op te antwoorden.

Het is zonder twijfel correct dat de problematiek van de relatie tussen het stadsbestuur en de vele VZW's die ingeschakeld zijn bij het stedelijk beleid, een bepalende factor is geweest in de zogenaamde bestuurscrisis in de stad Antwerpen. Daarom vind ik dit belangrijk. Daarom ook hebben we het vrij belangrijk gevonden te trachten functioneel en helder op te treden terzake, met het oog op de toekomst. Er zijn in dat verband dan ook een aantal maatregelen genomen, of maatregelen in voorbereiding.

Het begrip 'gemeentelijke VZW' is juridisch niet formeel gedefinieerd. In tegenstelling tot de ge-

meenten, die publiekrechtelijke instellingen zijn, georganiseerd met toepassing van rechtsregels die eigen zijn aan hun openbaar statuut, zijn VZW's privaatrechtelijke rechtspersonen. Dat belet niet dat ze opdrachten kunnen uitvoeren die van belang zijn voor de lokale gemeenschap. Rekening houdend met de mate waarin de werking van de VZW's verbonden is met de gemeentelijke organisatie zelf, spreekt men van gemeentelijke VZW's. Maar het is niet mogelijk om een juridisch sluitende definitie te geven van het begrip 'gemeentelijke VZW'.

In zijn omzendbrief BA 93/03 van 21 april 1993 heeft toenmalig Vlaams minister Kelchtermans het standpunt ingenomen dat er vanuit het oogpunt van het administratief toezicht sprake is van een gemeentelijke VZW als voldaan is aan twee voorwaarden. Ten eerste, de meerderheid van de leden van de bestuursorganen van de VZW zijn leden van de gemeenteraad of worden door de gemeenteraad aangeduid. Ten tweede, de financiering van de VZW valt in hoofdzaak ten laste van de gemeentebegroting, onder meer via de toelage die ze ontvangt. Dat zijn dus twee karaktertrekken van gemeentelijke VZW's, maar het is geen definitie. Deze omzendbrief is nog steeds van toepassing. In feite hebben we te maken met gemeentelijke VZW's wanneer blijkt dat het lokale bestuur in de oprichting, de leiding en de financiering een bepalende rol speelt, zodat die VZW als het ware een deel van de opdrachten van het openbaar bestuur overneemt.

Ik beschik niet over een lijst van de VZW's te Antwerpen die aan de voornoemde eigenschappen beantwoorden. Dat geef ik toe. Het komt vooral aan het stadsbestuur zelf toe om deze problematiek te evalueren. De democratische controle op de werking van de gemeentelijke VZW's behoort in de eerste plaats tot de bevoegdheid van de gemeenteraad. Dat is ook zo afgesproken ter gelegenheid van de bestuurscrisis te Antwerpen. Ik heb daarover nog geen verslag ontvangen. Maar het is wel ter sprake gekomen.

Het is zonder meer evident dat VZW's in geen geval de kerntaken van de gemeenten en steden kunnen overnemen. Dat vloeit voort uit het publiekrechtelijke statuut van de gemeenten en de democratische waarborgen die daaraan verbonden zijn. De artikelen 41 en 162 van de Grondwet houden in dat de gemeentelijke belangen behartigd worden in de eigen organen van de gemeente.

Het is daarom niet aanvaardbaar dat privaatrechtelijke verenigingen als het ware de taken van de

Van Grembergen

gemeenten overnemen, en lokale belangen uitoefenen los van de democratische waarborgen die het openbaar bestuur kenmerken en er verplicht op van toepassing zijn. Dan heb ik het over de besluitvorming door verkozen vertegenwoordigers. Dan heb ik het ook over de openbaarheid. Vorige week werd terzake nog een ontwerp van decreet goedgekeurd. Ik heb het ook over het inzagerecht en de controle door de raadsleden, de gelijkheid inzake de toegang tot en het gebruik van de dienstverlening en de motivering van de bestuurshandelingen.

Gezien deze elementen vinden we dat de opdrachten van de gemeenten niet kunnen worden afgewenteld op de gemeentelijke VZW's. De omzendbrief van 21 april 1993 koppelt dan ook een aantal voorwaarden aan de financiële ondersteuning van de gemeentelijke VZW's, als het bedrag dat zij ontvangen hoger is dan 2.479 euro, wat neerkomt op ongeveer 100.000 frank. Zij moeten dan de wetgeving op de overheidsopdrachten naleven. Bij werving van personeel gelden voor hen dan dezelfde regels als die voor het statutaire personeel van de gemeente. De begrotingen en rekeningen van de VZW moeten worden goedgekeurd door de gemeenteraad en alle verantwoordingsstukken moeten ter inzage voorliggen. Ook wordt het gebruik van de gemeentelijke toelage gecontroleerd, overeenkomstig de wet van 14 november 1983.

Er is dus duidelijk nood aan een nieuwe decretale regeling met betrekking tot deze belangrijke problematiek. In mijn ontwerp van gemeentedecreet heb ik getracht daaraan tegemoet te komen. Dat ontwerp is na advies teruggekeerd van de Raad van State naar de regeringstafel. Het ontwerp bevat soepelere beheersvormen voor gemeenten, zoals het stelsel van het budgethouderschap, de enveloppenfinanciering, de mogelijkheid tot interne decentralisatie van diensten en activiteiten, een ruimere mogelijkheid tot externe verzelfstandiging en een duidelijk geregelde democratische controle. Zo hoeft men niet te grijpen naar het nepmiddel van de VZW. Los van andere politieke discussies hoop ik dat dit ontwerp ter sprake zal komen en dat een aantal essentiële en nuttige elementen ervan gehandhaafd zullen blijven bij de behandeling tijdens de volgende legislatuur.

In het verlengde van de bestuursproblemen te Antwerpen heeft het stadsbestuur zich ertoe verbonden de situatie met betrekking tot de VZW's te herbekijken. Dat gebeurde onder meer na het overleg dat ik daarover had met het college. Maar u begrijpt dat, gelet op de veelheid van VZW's en

het aantal personeelsleden dat zij tewerkstellen, de bestaande toestand niet plots kan worden omgekeerd. Deze VZW's zijn in de voorbije jaren in Antwerpen uitgegroeid tot een belangrijk instrument. Men kan niet sullen met de mensen die er worden tewerkgesteld. Als ik daarover het gesprek wil voeren, merk ik dat alle politieke partijen weliswaar mijn streven naar een reorganisatie en een gezond systeem goed vinden, maar ook vinden dat ik dit niet kan doen ten koste van mensen die te goeder trouw zijn gaan functioneren in dit systeem. We moeten daar rekening mee houden. Ik heb daar begrip voor.

Anderzijds moet het stadsbestuur beseffen dat het er zelf alle belang bij heeft om ten spoedigste de nodige beslissingen te nemen en ervoor te zorgen dat de voornoemde democratische beginselen op het terrein worden gerespecteerd. In dat verband engageerde de stad zich er eveneens toe een interne auditdienst te organiseren, met als één van de opdrachten de controle op de besteding van de toelagen door de verschillende gemeentelijke VZW's. Ik vind een dergelijke audit die de stad zelf inricht, een cruciale maatregel, daar hij ook bestuursproblemen kan voorkomen en zal bijdragen tot het noodzakelijke vertrouwen tussen burgers en overheid.

Wat mijn bevoegdheden betreft, weet u dat ik het administratief toezicht uitoefen op de stad Antwerpen. Er is daarvoor een begeleidingscommissie opgericht. Die begeleidingscommissie bewaakt de algemene financiële ontwikkeling van de stad. Ik stel vast dat er terzake een duidelijke vooruitgang werd geboekt. De gouverneur doet het onderzoek van de rekeningen en is daardoor bevoegd om de concrete verrichtingen inzake de ontvangsten en uitgaven te controleren – niet ik. Daarnaast zijn de beslissingen van de stad onderworpen aan de regels zoals bepaald in het toezichtdecreet. Het algemeen toezicht is de gangbare procedure geworden.

Ik oefen mijn bevoegdheden consequent uit. Zo nam de stad reeds de beslissing om sommige bevoegdheden, vroeger uitgeoefend via de VZW's, onder te brengen in autonome bedrijven. Recent ben ik nog opgetreden tegen beslissingen van bedrijven die blijkbaar niet aanvaarden dat ze de toepassing van de regels inzake de objectieve werving van het personeel in hun statuten moeten opnemen, met inbegrip van de waarborgen inzake de gelijke toegang. Bovendien heb ik grondige bezwaren geformuleerd tegen het voornemen om aan dit personeel andere salarisschalen en voordelen toe te kennen dan die die gelden voor het personeel van de stad zelf en die bepaald zijn in de sectorale

Van Grembergen

akkoorden. Rekening houdend met wat voorafgaat, meen ik dat ook de stad zelf zich hierover grondig moet bezinnen. Ik weet dat dit ook gebeurt. Ik heb terzake een aantal besluiten van deze bedrijven vernietigd.

Tot slot vroeg u naar het toezicht op het gebruik van de budgetten door de stedelijke VZW's en vroeg u of deze verenigingen steeds de wetgeving op de overheidsopdrachten toepassen. Het is duidelijk dat ik me daarover zomaar niet kan uitspreken. De VZW's vallen niet onder de toepassing van het decreet inzake het administratief toezicht. Het is de verantwoordelijkheid van de stad zelf om de nodige controles uit te oefenen, onder meer in het verlengde van de toelagen die ze verleent. Vanuit democratisch oogpunt en met het oog op een verantwoorde besteding van de overheidsgelden is het van belang dat ze dit met de nodige zorgvuldigheid doet.

De voorzitter : De heer Van Brusselen heeft het woord.

De heer Johan Van Brusselen : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw zeer gedetailleerde en zeer bruikbare en nuttige antwoord.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Van Brusselen tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de goedkeuring van de jaarrekening 2001 van de stad Antwerpen door de gouverneur ondanks het negatieve advies van de bevoegde minister

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Brusselen tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de goedkeuring van de jaarrekening 2001 van de stad Antwerpen door de gouverneur ondanks het negatieve advies van de bevoegde minister.

De heer Van Brusselen heeft het woord.

De heer Johan Van Brusselen : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, mijnheer de minister, deze vraag sluit aan bij wat u daarnet zei in verband met

de rekeningen. Volgens een artikel in het weekblad Knack heeft het Antwerpse provinciebestuur onlangs de jaarrekening 2001 van de stad Antwerpen goedgekeurd. Deze goedkeuring kwam er ondanks een negatief advies van uzelf en in de wetenschap dat er allerlei onterechte uitgaven in de boekhouding werden opgenomen.

Schepen van Financiën Bungeneers antwoordde terzake het volgende, op een schriftelijke vraag van gemeenteraadslid Verreycken : 'De rekening 2001 werd door de gouverneur goedgekeurd met een aantal bemerkingen, maar zonder vermelding van een negatief advies van de minister.' Verder stelde de schepen dat hij kennis had genomen van de opmerkingen van de gouverneur en dat het college erop zou aandringen dat de administratie in de toekomst alle onnauwkeurigheden en vormfouten zou vermijden. Verder kondigde hij ook aan dat er in de nabije toekomst een gemeentelijk reglement voor receptie- en representatiekosten zou worden ingevoerd, wat gisteren tijdens de gemeenteraad trouwens gebeurde.

In het artikel van Knack zegt gouverneur Paulus : 'Het is eigenlijk voor het eerst dat we de controle van de rekeningen op een zeer grondige wijze hebben gedaan en dan vooral de uitgaven met betrekking tot de uitoefening van het ambt door ambtenaren en het college van burgemeester en schepenen. Ook al zijn er uitgaven geweest waar je vraagtekens bij kunt plaatsen, het gaat vooral om zaken die al bekend zijn. Ik wilde het besturen van de stad Antwerpen niet weer belemmeren door nog eens een polemiek in de gemeenteraad te veroorzaken. Ik heb een positief gebaar willen stellen.'

De gouverneur neemt hier blijkbaar op eigen initiatief een politiek risico. Iedereen weet immers dat sinds het uitbreken van de Visa-crisis er uitgaven zijn gedaan door schepenen en ambtenaren die niet correct zijn omdat ze bezwaarlijk kunnen worden ondergebracht in de rubriek van de uitgaven gerelateerd aan het ambt. Indien het Antwerpse parket, dat het uitgavenpatroon van de Antwerpse bestuurders en ambtenaren nog steeds onderzoekt, morgen besluit dat er een strafrechtelijke vervolging moet komen, dan is er een probleem.

Mijnheer de minister, hebt u een negatief advies uitgebracht in verband met de goedkeuring van de jaarrekening 2001 van de stad Antwerpen ? Zo ja, hoe was dit negatief advies geformuleerd en gemotiveerd ?

Meent u dat in een dergelijk geval de gouverneur van Antwerpen dit negatief advies naast zich neer

Van Brusselen

kan leggen omwille van louter politieke overwegingen en ondanks het feit dat hij weet dat bepaalde uitgaven, die zijn opgenomen in deze jaarrekening, niet correct zijn ? Zijn er geen duidelijke sluitende procedures en reglementen van toepassing in dergelijke specifieke aangelegenheden ?

Zult u, in het geval u een negatief advies hebt uitgebracht over de jaarrekening 2001, nog initiatieven ontwikkelen om de goedkeuring door de gouverneur ongedaan te maken en om zijn opmerkingen afdwingbaar te maken ?

Is het toelaatbaar of wettelijk dat een gouverneur tot voor kort de goedkeuring van de jaarrekeningen als een louter formaliteit beschouwde zonder grondige verificatie van de gegevens ?

De voorzitter : De heer Schepens heeft het woord.

De heer Cis Schepens : Mijnheer de voorzitter, het toezicht in de provincie Antwerpen gebeurt niet alleen door de gouverneur maar er is een hele administratie van de Vlaamse Gemeenschap bij betrokken. Ik betreur hoe ze kritiek hebben op punten en komma's, terwijl het Vlaams Parlement een decreet heeft goedgekeurd om te komen van een specifiek toezicht tot een algemeen toezicht.

Mijnheer de minister, ik heb al eens gezegd dat ik zin heb om een voorstel in te dienen om dat terug te draaien. Bij het specifiek toezicht werden er soms terechte opmerkingen gemaakt, en bij het algemene toezicht nu stel ik vast dat men het soms zeer ver gaat zoeken, om het woord 'kommaneuwer' niet te gebruiken. Ik kan heel veel parlementsleden opnoemen uit verschillende gemeenten van de provincie Antwerpen die hetzelfde zullen zeggen.

Het is godgeklaagd wat de administratie met die rekeningen en begrotingen doet. Ik weet dat dit van een andere orde van grootte is dan het probleem dat de heer Van Brusselen aanbrengt. Ik begrijp dat men in de stad Antwerpen wat nauwer toekijkt na de dingen die daar zijn gebeurd, maar ook in de gemeenten waar er niets aan de hand was, waar er geen Visa-kaarten werden gebruikt en geen abnormale uitgaven gebeurden, is er een erg strenge controle.

De voorzitter : De heer Van Brusselen heeft het woord.

De heer Johan Van Brusselen : Met alle respect voor de problematiek in de Kempen, maar de Antwerpse problematiek verdient toch wel enige aandacht.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, het administratief toezicht op de rekeningen van de gemeenten wordt geregeld in afdeling 3, artikel 15 tot 19 van het decreet van 28 april 1993, houdende regeling, voor het Vlaamse Gewest, van het administratief toezicht op de gemeenten. De besluiten van de gemeenteraad betreffende de rekeningen zijn onderworpen aan de goedkeuring van de provinciegouverneur, die zich over de goedkeuring ervan uitspreekt en de bedragen ervan vaststelt binnen een termijn van 300 dagen ingaande de dag na het inkomen van de rekening. Nergens in de procedure tot goedkeuring van de rekening is een advies van de minister voorzien. Ik heb dan ook geen advies over de rekening 2001 geformuleerd.

Overeenkomstig de artikels 17 en 18 van het toezichtdecreet komt de Vlaamse regering in de goedkeuringsprocedure van de gemeenterekeringen slechts tussenbeide als beroepsinstantie. Deze artikels bepalen dat de gemeenteraad en de gemeententovanger tegen het besluit van de provinciegouverneur betreffende de rekening beroep kunnen instellen bij de regering binnen een termijn van 30 dagen, te rekenen vanaf de dag na het versturen van het besluit van de gouverneur naar de gemeentetoverheid.

In geval van beroep wordt de rekening door de regering vastgesteld binnen een termijn van 50 dagen ingaande de dag na het inkomen ervan. Bij beroep zowel van de gemeenteraad als van de gemeententovanger, worden de beide beroepen samengevoegd. De regering stelt dan de rekening vast binnen een termijn van 50 dagen, ingaande de dag na het inkomen van het beroep van de gemeenteraad.

Gelet op het feit dat de Vlaamse regering optreedt als beroepsinstantie, kan zij niet betrokken zijn bij de goedkeuring van de rekening door de gouverneur. Inzake het onderzoek van de rekeningen op het niveau van de gouverneur zijn er geen specifieke regels. De gouverneur onderzoekt zowel de formele als de inhoudelijke aspecten van de rekening. Zo gaat hij na of de rekening is opgemaakt overeenkomstig de wettelijke en reglementaire voorschriften en procedures alsook dat de rekening een getrouw beeld geeft van het vermogen, de

Van Grembergen

financiële toestand en de resultaten van de gemeente. De gouverneur gaat ook na of alle rechten en verplichtingen volledig en correct in de budgettaire en algemene boekhouding werden opgenomen en of de boekingen gestaafd zijn door bewijsstukken.

In elk geval start hij zijn onderzoek met het nazicht van de overeenstemming tussen de budgettaire en de algemene boekhouding. Wat de concrete verrichtingen betreft, is het in de praktijk voor de gouverneur niet mogelijk om elke verrichting grondig te controleren. Het onderzoek gebeurt steekproefsgewijs en houdt daarnaast rekening met risicofactoren. Bijkomende onderzoeken gebeuren ook naar aanleiding van specifieke klachten. Dat was het geval voor de rekening 2001 van de stad Antwerpen. Ik heb de gouverneur toen overigens ook zelf gevraagd deze meer uitgebreide controle te verrichten. Het is dus niet zo dat er geen gesprek is geweest tussen de minister van Binnenlandse Aangelegenheden en de gouverneur inzake de rekening, elk vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid. Ik ben niet tussenbeide gekomen in de controle zelf, maar heb aan de gouverneur gevraagd om de controle wat extensiever te doen, gezien de politieke situatie. De gouverneur heeft dit trouwens zo meegedeeld. Dit mag geen aanleiding geven tot een interpretatie als zou dit in het verleden niet zijn gebeurd. Het gebeurt volgens een bepaalde systematiek, maar nu is het grondiger aangepakt.

Ik heb vastgesteld dat de gouverneur uiteindelijk zijn goedkeuring heeft verleend aan de rekening, weliswaar met de vermelding van een aantal opmerkingen. Zo heeft de gouverneur bijvoorbeeld gevraagd dat het stadsbestuur een duidelijke reglementering aan de gemeenteraad zou voorleggen inzake de kosten eigen aan het ambt. Dit is ondertussen gebeurd want er is een ontwerp van document aan onze diensten voorgelegd. We hebben daar goedkeuring aan gegeven. Ik meen dat het ondertussen door het schepencollege is goedgekeurd en mogelijk al is besproken in de gemeenteraad. Ik ben ervan overtuigd dat het stadsbestuur op korte termijn gevolg zal geven aan de gemaakte opmerkingen.

De voorzitter : De heer Van Brusselen heeft het woord.

De heer Johan Van Brusselen : Mijnheer de minister, ik dank u voor dit zeer uitvoerig antwoord.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het statuut van het personeel van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Laurys tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het statuut van het personeel van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, we hebben een drietal jaren geleden het decreet op de intergemeentelijke samenwerking goedgekeurd dat in werking is getreden op 10 november 2001.

Volgens de bepalingen van artikel 69 van dit decreet moet de raad van bestuur van het samenwerkingsverband binnen de drie maanden nadat het is opgericht, na goedkeuring van de statuten en na de nodige onderhandelingen conform de wetgeving van 1974, het administratief en geldelijk statuut goedkeuren met inachtneming van de beginselen van een behoorlijk bestuur. Het statuut moet worden meegedeeld aan de deelnemers en aan de toezichthoudende overheid. Iedereen weet hoe het er in de praktijk aan toe gaat en kent de concurrentie die zich op deze twee niveaus voordoet.

Mijnheer de minister, de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden vallen onder de bevoegdheid van het Comité C1, wat men de nationale arbeidsraad van de totaliteit van de lokale sector kan noemen. In welke mate zijn de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden gehouden om de sectorale akkoorden die in Comité C1 goedgekeurd zijn en aan hen meegedeeld, na te leven ? Bij de ontbinding van de vereniging en de stopzetting van de activiteiten worden de vastbenoemde personeelsleden overgenomen door de gemeenten. Ook voor de contractuele personeelsleden zal de overgang naar de gemeenten het gevolg zijn.

Vindt u niet dat de aanzienlijke afwijkingen die in de praktijk bestaan in het statuut van de samen-

Laurys

werkingsverbanden ten opzichte van de gemeentebesturen, en ik denk vooral aan de weddenschalen, het vakantiegeld en de extralegale voordelen, een niet-verantwoorde ongelijkheid in het gemeentepersoneel met zich meebrengen? Dit zorgt niet alleen voor een ongelijkheid maar ook voor een hogere kost, wat niet past in een behoorlijk bestuur. Is het niet zo dat de sectorale akkoorden die zijn afgesloten in het Comité C1, niet voldoende zijn om ook gespecialiseerde personeelsleden een behoorlijke verloning te garanderen?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, collega's, artikel 69 van het decreet van juli 2001 schrijft de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor om hun personeelsstatuten vast te stellen met respect voor de beginselen van behoorlijk bestuur. Ze moeten daarbij rekening houden met de sectorale akkoorden zoals die tot stand komen in Comité C. Krachtens de wetgeving op het syndicaal statuut vallen de lokale besturen onder de bevoegdheid van Comité C1, waar de sectorale akkoorden voor het personeel van de lokale besturen en de provincies tot stand komen. De intergemeentelijke samenwerkingsverbanden maken zonder twijfel deel uit van de lokale besturen. Het zijn de verlengstukken van de gemeenten zelf.

Nog krachtens de federale syndicale wetgeving gebeuren de onderhandelingen in Comité C tussen enerzijds de Vlaamse regering en anderzijds de vakbonden die het personeel van de lokale overheden en provincies vertegenwoordigen. Hoewel dit niet is geregeld in de federale wetgeving, worden werkgevers van de lokale besturen en van de provincies sinds enige jaren rechtstreeks betrokken bij de besprekingen in Comité C.

Dat gebeurt via de vereniging die hen vertegenwoordigt, met name in de eerste plaats de VVSG en de VVP. De Vlaamse regering is er immers van overtuigd dat over het lokaal personeelsbeleid niet ernstig kan worden onderhandeld en beslist zonder de lokale besturen hier rechtstreeks bij te betrekken. Daarom heeft de Vlaamse regering samenwerkingsakkoorden gesloten met de vakbonden, gemeenten en provincies om de besprekingen in het onderhandelingscomité C1 te stroomlijnen. Die betrokkenheid van de lokale besturen via hun vereniging biedt een grotere garantie voor de correcte uitvoering van de gemaakte afspraken.

De Vlaamse regering erkent de gemeenten als volwaardige gesprekspartners. Ze krijgen volop het recht en de mogelijkheid om zelf voorstellen te doen tijdens de onderhandelingen. De gemeenten moeten echter ook hun volle verantwoordelijkheid nemen voor de resultaten van dat overleg. Door deze werkwijze dragen de sectorale akkoorden de goedkeuring weg van de verschillende partners, van de vertegenwoordigers van het personeel en van de gemeenten en provincies zelf.

Het samenwerkingsakkoord bepaalt ook dat de Vlaamse regering de correcte uitvoering van de gesloten sectorale akkoorden waarborgt via de uitoefening van het toezicht. Dit houdt in dat de bepalingen van de akkoorden na ondertekening door de Vlaamse regering meteen ook de weergave zijn van haar algemeen beleid wat het lokale personeelsbeleid betreft. De Vlaamse regering kan trouwens geen andere houding aannemen. Als ze zich niet houdt aan de gesloten akkoorden, hebben de besprekingen in het Comité C1 evenals de betrokkenheid van de VVSG en de VVP maar weinig zin. Dat geldt evenzeer voor de lokale besturen als voor de vertegenwoordigers van het personeel.

Wat de positie van het intergemeentelijk samenwerkingsverband betreft, stelt u met uw vraag een fundamenteel probleem aan de orde. Via het decreet van 6 juli 2001 organiseren uitsluitend de gemeenten zelf de werking van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en bepalen ze zelf ook het beleid. De samenwerkingsverbanden worden sinds het nieuwe decreet trouwens georganiseerd zonder deelneming van privaatrechtelijke personen. Daarnaast wordt de betrokkenheid van de gemeenten bij hun werking versterkt. De problematiek die u in vraag stelt, moet ook in die context worden benaderd.

Ik neem aan dat de gemeenten zelf vragende partij zijn voor een zo gelijk mogelijke behandeling van het lokale personeel. Intern kunnen de colleges van burgemeester en schepenen en de gemeenteraden daarvoor instaan. In de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden kunnen de gemeentelijke vertegenwoordigers en de bestuursorganen dit resultaat bewerkstelligen.

Als de lokale bestuurders van oordeel zijn dat er voldoende redenen zijn voor specifieke afwijkingen voor bepaalde categorieën van personeel, dan kunnen ze die problematiek ter sprake brengen bij de bespreking in het Comité C1 en er desgevallend ook akkoorden over sluiten. De sectorale akkoorden zijn bijgevolg ook bedoeld voor de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden tenzij deze

Van Grembergen

akkoorden ter zake specifieke of afwijkende bepalingen omvatten.

De gemeenten moeten bij de besprekingen in het Comité C zelf ook oordelen in welke mate ze het aangewezen achten dat er verschillen ontstaan tussen de statutaire bepalingen van het gemeentepersoneel en van het personeel van de samenwerkingsverbanden waaraan ze deelnemen.

Ik ben me ervan bewust dat in het verleden in de intercommunale sector in een aantal gevallen een afwijkend verloningsbeleid werd gevoerd. Dat hangt ook samen met het vroeger gemengde karakter van de intercommunale samenwerking. Vanzelfsprekend moet er daarom rekening worden gehouden met de bestaande overeenkomsten met personeelsleden in de intercommunales.

De sectorale akkoorden leggen geen eenheidsstatuut op voor al het personeel van de verschillende lokale besturen en provincies. Ze bevatten zowel zogenaamd verplichte onderdelen als facultatieve onderdelen die de besturen al dan niet vrij kunnen toepassen. Voor andere aspecten is er geen regeling opgenomen in de akkoorden. Daarnaast zijn de bepalingen van de sectorale akkoorden die niet bij wet of besluit bekrachtigd zijn, ook niet rechtstreeks afdwingbaar. Ze bevatten wel de vertaling van de algemene rechtsbeginselen van behoorlijk bestuur die in ieder geval van toepassing zijn zoals objectiviteit, de gelijke toegang tot het openbaar ambt, de motiveringsplicht, het gelijkheidsbeginsel en het zuinigheidsbeginsel. Bij de uitoefening van het toezicht zal de toezichhoudende overheid dan ook verwijzen naar die beginselen die ook in de samenwerkingsverbanden evident zijn veeleer dan naar de omzendbrieven waarbij de sectorale akkoorden worden meegedeeld.

Tot slot hanteert de Vlaamse regering het principe dat de rechtspositieregeling van het personeel in verschillende besturen zo veel mogelijk op elkaar moet worden afgestemd. Ook dat principe is opgenomen in de sectorale akkoorden. Het is een beleidslijn dat personeelsleden in gelijke functies ook zo veel mogelijk gelijk moeten worden verloond, ongeacht het bestuur waar ze werken. Ook dat was vroeger niet altijd het geval. In sommige gevallen hebben we in het verleden vastgesteld dat steden met een slechte financiële toestand niet alleen vaak de hoogste salarisschalen toepasten, maar ook het meeste personeel hadden en de hoogste tegemoetkoming ontvingen uit het Gemeentefonds.

Afstemming tussen de besturen op het vlak van basisregels inzake het personeel is ook van belang als we de mobiliteit tussen de besturen onderling effectief mogelijk willen maken.

In uw vraag geeft u tot slot terecht aan dat bij een eventuele stopzetting van de activiteiten de personeelsleden van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden worden overgenomen door de deelnemende gemeenten. Dit gegeven bestond ook reeds in de vroegere intercommunale wetgeving en pleit uiteraard voor onderlinge afstemming. Het toont nogmaals aan hoe belangrijk het is dat de gemeenten via hun vertegenwoordigers in de verenigingen hun verantwoordelijkheid opnemen ook wat de personeelsaangelegenheden betreft.

Uw laatste vraag betreft de mogelijkheden tot het aantrekken van expertise. De sectorale akkoorden bieden meerdere mogelijkheden om gespecialiseerde personeelsleden met aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden aan te werven en een behoorlijke verloning te bieden. Het probleem van het aantrekken van goed gekwalificeerd personeel is overigens niet specifiek voor de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden maar voor heel de lokale sector en meer in het algemeen voor heel de overheid. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk dat de lokale werkgevers rekening houden met nuttige ervaring in de privé-sector en kunnen er wervingen gebeuren in bevorderingsgraden om expertise te kunnen aantrekken. Deze mogelijkheden zijn het resultaat van onderhandelingen tussen bepaalde besturen zelf, de vakbonden en het personeel van de Vlaamse regering.

Wanneer de gemeentebestuurders echter van oordeel zijn dat er ruimere voordelen nodig zijn dan vandaag het geval is of dat er specifieke aanpassingen van het statuut nodig zijn om de aantrekkelijkheid van de tewerkstelling te vergroten, dan kunnen ze dat ter sprake brengen in het Comité C. Ze moeten daarbij vanzelfsprekend rekening houden met de afweging en de gevolgen ervan voor hun personeel, en met de financiële mogelijkheden waarover ze beschikken om de gevolgen van de gesloten akkoorden, waartoe ze zich verbinden, ook in de toekomst te kunnen honoreren.

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de minister, als ik het goed begrijp, geeft u ons gelijk. U zegt dat het buiten kijf staat dat de sectorale akkoorden van Comité C1 moeten worden toegepast en dat de gemaakte afspraken inzake administratief en geldelijk statuut van de intergemeentelijke samenwer-

Laurys

kingsverbanden moeten worden afgestemd op de sectorale akkoorden. Anderzijds kunt u niet beletten dat de lokale overheden, indien ze dat wensen, meer voordelen toekennen. Dat is dan hun eigen verantwoordelijkheid.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.08 uur.*
